# آرم کارگاه / واحد شغلی

برنامه عملیاتی

سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی پسماندها

در کارگاه /واحد شغلی.....

سال ۱۳۹۱

**نام کارگاه / واحد شغلی :**

**نام ونام خانوادگی کارفرما/مدیر واحد شغلی:**

**نام ونام خانوادگی مدیر اجرایی پسماند :**

**نام و نام خانوادگی مسئول بهداشت حرفه ای در کارگاه /واحدشغلی :**

**آدرس کارگاه /واحد شغلی (محل اجرای برنامه):**

**ناظر اجرای برنامه : واحد بهداشت حرفه ای معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی وخدمات بهداشتی درمانی .....**

**مرکز بهداشت.....**



http://vch.qums.ac.ir

## پیشگفتار:

باعنایت به مواد ۲و۴ دستورالعمل سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی مشمول ماده ۵ قانون مدیریت پسماندها مصوبه شماره ۱۳۵۸۷۸مورخ ۸۶/۴/۲۰ و الزام مدیریت های اجرایی پسماندها به تدوین برنامه سلامت، ایمنی وبهداشت شاغلین، بر آن شدیم تا با ارائه الگویی واحد برای اعلام برنامه عملیاتی سالانه مدیریت اجرایی در تامین سلامت، ایمنی وبهداشت عوامل اجرایی پسماندها اقدام نمایم . در این کتابچه سعی بر آن است تا ضمن تعیین چارچوب کلی برنامه تامین سلامت، ایمنی وبهداشت عوامل اجرایی پسماندها، به مستندسازی الزامات مرتبط با هریک از فصول دستورالعمل بپردازد.

با مطالعه وبررسی وارزیابی اطلاعات ثبت شده در این مجموعه در سطح کشور نه تنها سیمای وضعیت سلامت عوامل اجرایی پسماندها در واحد شغلی مورد نظر ترسیم خواهد شد بلکه با اولویت بندی شاغلین این گروه از مشاغل موجود در واحد شغلی ودرجه ریسک پذیری آنان وتوان اجرایی مدیریت در تدوین اولی ترین، اهداف وفعالیتهای آنان در سال ۱۳۹۱تبیین گردد.

انتظار داریم این کتابچه تحت نظارت وبا مسئولیت مدیریت اجرایی هریک ازواحدهای شغلی برای کلیه فرایندهایی که احتمال مواجهه شاغلین تحت پوشش مدیریت مزبور با پسماند (از مرحله تولید پسماند تا مرحله دفع آن ) را موجب می گردد تکمیل وپس از تایید واحد بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت ذیربط به مورد اجرا گذارده شود. بدیهی است مدیریت اجرایی می تواند با تشکیل کمیته ای به سرپرستی کارشناس /کارشناسان بهداشت حرفه ای امکان همه جانبه نگری برای برخورداری ازبرنامه ای جامع وقابل اجرا را فراهم نماید.

دکتر کاظم ندافی

رییس مرکز سلامت محیط و کار



http://vch.qums.ac.ir

## خط مشی سلامت ، ایمنی وبهداشت عوامل اجرایی پسماندها :

همگام با تحول جهانی در توسعه پایدار اقتصادی و اجتماعی وبرخورداری همه افراد از کار شایسته ، شعار ارتقاء سطح سلامت، ایمنی و بهداشت کلیه کارکنان پسماند را سرلوحه کار خود قرار می دهیم و خود را متعهد به تامین سطح سلامت ، ایمنی وبهداشت کلیه افرادی که در عملیات مختلتف جمع آوری دستی و ماشینی، حمل و نقل، جابجایی، بازیافت، پردازش، انبار و دفع پسماند مشغول بکار هستند ، می دانیم وراه ما تلاش مستمر برای استقرار الزامات وروش‌های موجود دردستورالعمل اجرایی ماده ٥ قانون مدیریت پسماندها ، است.

در این تلاش ما با تعیین مدیراجرایی بعنوان مسئول اجرای مقررات مندرج در دستورالعمل سلامت، ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی مشمول ماده ٥ قانون پسماند و مسئول ایمنی و بهداشت و جانشین آنها در شیفت های مختلف کار، نه تنها برنامه های اولی هرسال را تعیین وبرنامه ریزی می نماییم بلکه با آشنایی کلیه کارکنان اعم از شرکتی یا پیمانکاری در هر موقعیتی که در کار با پسماندها هستند با مسئولان ذیربط، مشارکت فعال آنان را در برنامه جلب می نماییم و با کنترل عومل تهدید کننده سلامت ، انجام اقدامات اصلاحی حوادث وبیماری های ناشی از کار را کاهش می دهیم . ما خود را در برابرشرایط اضطرار ناشی از پسماند های مخاطره آمیز مسئول دانسته و در هر زمان برای اجرای برنامه مقابله با این شرایط آماده می سازیم .

باتلاش جمعی ومشارکت فعال ما، درکنترل تولید پسماندها ، کاهش تولید پسماند مخاطره آمیزو ترویج دانش، فن آوری و روشهای نوین در پایان برنامه نه تنها افراد از برنامه ، مخاطرات پسماندها، انجام کار سالم و ایمن با پسماند مطلع خواهند بود بلکه تمام مراحل کار با پسماند در شرایط ایمن و سالم صورت می گیرد.

مدیریت شرکت با یاری جستن از قادرمتعال و اتکاء به همدلی و همراهی مدیران و کارکنان خلاق، پرتلاش، فداکار و منضبط سازمان، مشتاقانه خویش را نسبت به اجرای روشهای موجود دردستورالعمل اجرایی ماده ٥ قانون مدیریت پسماندها ملزم ، ونیزبه بازنگری سالیانه خط مشی در ارتقاء مستمر سطح سلامت عوامل اجرایی پسماند متعهد می‌داند.

**نام خانوادگی**
**مدیر عامل/مدیر ارشد**

**وضعیت موجود :**

**نوع فعالیت :**

**نام محصول اصلی :**

**مواد اولیه مورد مصرف :**

**شرح مختصر فرایند اصلی تولید /کار:**

**نوع پسماند تولیدی:**

**عادی** □ **میزان تولید روزانه** (کیلو گرم).....

**بیمارستانی(عفونی)** □ **میزان تولید روزانه** (کیلو گرم).....

**کشاورزی** □ **میزان تولید روزانه** (کیلو گرم).....

**صنعتی** □ **میزان تولید روزانه** (کیلو گرم).....

**مخاطره آمیز** □ **میزان تولید روزانه** (کیلو گرم).....

**ویژگی فرایند /فرایندهایی که تولید پسماند دارند :**

**فرایند ( )**.....

**فرایند ( )**.....

| نوع پسماند | خلاصه فرایند تولید | مواد/ ترکیب پسماند | محل تولید پسماند |
|---|---|---|---|
| عادی | | | |
| بیمارستانی (عفونی) | | | |
| کشاورزی | | | |
| صنعتی | | | |
| مخاطره آمیز | | | |

**وضعیت مواجهه عوامل اجرایی :**

| نوع پسماند | تعداد عوامل اجرایی پسماند | عامل /عوامل مواجهه | متوسط مدت مواجهه روزانه |
|---|---|---|---|
| عادی | | | |
| بیمارستانی (عفونی) | | | |
| کشاورزی | | | |
| صنعتی | | | |
| مخاطره آمیز | | | |

در صورتی که پسماند ویژه ومخاطره آمیز وجود دارد جدول ذیل براساس فهرست طبقه بندی کنوانسیون بازل ویا ردیف ۲ جدول بند ۸ ماده ۱ دستورالعمل تکمیل گردد :

| نوع/ترکیب پسماند | کد بازل | میزان تولید(تن/ماه) | محل تولید |
|---|---|---|---|
| | | | |
| | | | |
| | | | |
| | | | |



http://vch.qums.ac.ir

**اقدامات انجام شده برای ساماندهی پسماندهای**

**موجودشامل :**

**برای پسماند های عادی :** .....

**برای پسماندهای** ..... : .....

**برای پسماندهای** ..... : .....

**امکانات ، تسهیلات و تجهیزات موجود برای تامین سلامت،ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی پسماندها**

**- برای شاغلین پسماندهای صنعتی :**

| امکانات ،تجهیزات وتسهیلات بهداشتی وموجود | مکان | توضیحات |
|---|---|---|
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |

- برای شاغلین پسماندهای پزشکی (عفونی) :

| امکانات، تجهیزات وتسهیلات بهداشتی وموجود | مکان | توضیحات |
|---|---|---|
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |

- برای شاغلین پسماندهای کشاورزی :

| امکانات ،تجهیزات وتسهیلات بهداشتی وموجود | مکان | توضیحات |
|---|---|---|
| | | |
| | | |



http://vch.qums.ac.ir

- برای شاغلین پسماندهای عادی :

| امکانات ،تجهیزات وتسهیلات بهداشتی وموجود | مکان | توضیحات |
|---|---|---|
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |

- برای شاغلین پسماندهای مخاطره آمیز:

| امکانات ،تجهیزات وتسهیلات بهداشتی وموجود | مکان | توضیحات |
|---|---|---|
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |

**امکانات، تسهیلات و تجهیزات غیر اختصاصی قابل دسترسی عوامل اجرایی پسماندها :**

| امکانات ،تجهیزات وتسهیلات بهداشتی وموجود | مکان | توضیحات |
|---|---|---|
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |



http://vch.qums.ac.ir

## تعیین اولویت‌ها :

با عنایت به نوع پسماندهای ، فرایندهای کار در مراحل مختلف کار با پسماندها ، افراد در مواجهه ،عوامل تهدید کننده سلامت آنها ونیز امکانات موجود در کارگاه در فرایند بارش افکار میانگین امتیازات کسب شده برای هر یک از فرایندها به شرح جداول ذیل می‌باشد:

| گروه شاغلین پسماندها | کد شناسه |
|---|---|
| | |
| | |
| | |
| | |
| | |



http://vch.qums.ac.ir

**جدول الویت گذاری براساس امتیازات کسب شده در گروههای شاغلین پسماندها**

**در کارگاه /واحد شغلی ..... تاریخ ارزیابی.....**

| کد شناسه گروه شاغلین پسماندها | امتیاز مربوط به تعداد شاغلین در مواجهه (۵-۰) | امتیاز مربوط به ریسک مخاطره (۵-۰) | امتیاز مربوط به هزینه بری مداخلات (۵-۰) | امتیاز مربوط به دسترسی به امکانات/ فناوری مورد نیاز اقدامات اصلاحی(۵-۰) | امتیاز مربوط به شرایط سیاسی، فرهنگی و اجتماعی منطقه (۵-۰) | جمع امتیازات | اولویت |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | | |
| | | | | | | | |
| | | | | | | | |
| | | | | | | | |
| | | | | | | | |

**راهنما : هر چه تعداد شاغلین بیشتر ، امتیاز بالاتر- هرچه ریسک خطر بیشتر ، امتیاز بالاتر – هرچه هزینه بری بیشتر مداخلات بیشتر امتیاز کمتر – هرچه دسترسی به امکانات برای اقدامات اصلاحی سهل تر امتیاز بالاتر – هرچه مقبولیت ونیاز منطقه بیشتر ، امتیاز بالاتری تعلق می گیرد.**

**براساس اطلاعات مندرج در جدول الویت گذاری، الویت اول در برنامه ریزی واجرای برنامه در سال ۱۳۹۱ ، گروه شاغلین.....با مشخصات جدول ذیل می‌باشند :**

**جدول اطلاعات .....(گروه اولی )در برنامه ریزی واجرای برنامه سال ۱۳۹۱**

| مراحل کار با پسماند | محل /بخش/قسمت | تعدادشاغلین |
|---|---|---|
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |
| | | |



http://vch.qums.ac.ir

## هدف کلی :

تامین‌سلامت،ایمنی‌و بهداشت کارگران بخش / قسمت .....که در مراحل .....مشغول بکار می‌باشند.

**اهداف اختصاصی :**

۱- تا پایان سال ۱۳۹۱کلیه عوامل تهدید کننده سلامت ، ایمنی وبهداشت متصدیان مشاغل .....قسمت ..... مورد شناسایی ، ارزیابی قرار گیرند.

۲- تا پایان سال ۱۳۹۱کلیه عوامل تهدید کننده سلامت ، ایمنی وبهداشت متصدیان مشاغل .....قسمت ..... شناسایی شده کنترل یا حذف گردند .

۳- تا پایان سال ۱۳۹۱ کلیه مدیران وسرپرستان حداقل در یک دوره ۸ ساعته تئوری ویک روزه عملی موضوع ماده ۱۵ دستورالعمل شرکت وگواهی مربوطه را دریافت نمایند .

٤- تا پایان سال ۱۳۹۱ کلیه متصدیان مشاغل .....قسمت .....حداقل در یک دوره ٢٤ ساعته تئوری ویک روزه عملی موضوع ماده ۱۲ دستورالعمل شرکت وگواهی مربوطه را دریافت نمایند .

٥- تا پایان سال ۱۳۹۱کلیه متصدیان مشاغل .....قسمت .....به وسایل حفاظت فردی مناسب مجهز شده باشند .

٦- تا پایان سال ۱۳۹۱کلیه متصدیان مشاغل .....قسمت ..... تحت پوشش برنامه مراقبت های پزشکی شاغلین قرار گیرند .

۷- تا پایان سال ۱۳۹۱برنامه آمادگی در شرایط اضطرار برای کلیه شاغلین مراحل جمع آوری و حمل و نقل،آلودگی زدایی ، پاکسازی،عادی سازی پسماندها ی مخاطره آمیز تدوین وحداقل یک مانور آمادگی در شرایط اضطرار برگزار شده باشد .

۸- تا پایان سال ۱۳۹۱کلیه متصدیان مشاغل .....قسمت ..... از تسهیلات بهداشتی مناسب برخوردار باشند .

۹- در پایان سال ۱۳۹۱ ارزشیابی میزان دستیابی به اهداف تعیین وبرنامه ریزی برای استمرار و ارتقاء برنامه سال ۱۳۹۱ و رسیدگی به الویت دوم در برنامه سال ۱۳۹۲انجام گیرد.



http://vch.qums.ac.ir

**استراتژی ها :**

۱- آموزش

۲- جلب مشارکت وحمایت مدیران اجرایی پسماندها در برقراری ضوابط

۳- اولویت گذاری گروه شاغلین برای برقراری ضوابط مندرج دردستورالعمل سلامت ،ایمنی و بهداشت عوامل اجرایی پسماند ها

٤- پایش ، کنترل و ارزیابی احتمال خطر در ارتباط با مواجهات گروه اولی

٥- تامین امکانات وتسهیلات مورد نیاز برای برقراری ضوابط

٦- آمادگی مقابله با شرایط اضطرار در صورت وجود پسماند های مخاطره آمیز

**فعالیت ها :**

۱. تعیین مسئولیتها در رابطه با سلامت ، ایمنی وبهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها
۲. تدوین‌برنامه‌عملیاتی سلامت، ایمنی وبهداشت گروه اولی‌شاغلین پسماندها
۳. شناساسایی وتعیین احتمال خطر برای سلامت ، ایمنی وبهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها
٤. تنظیم‌برنامه‌آموزشی‌سلامت،ایمنی وبهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها
٥. برگزاری دوره آموزشی- توجیهی سرپرستان ومسئولین در رابطه با سلامت ، ایمنی وبهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها

٦. برگزاری دوره آموزشی- توجیهی عوامل اجرایی در رابطه با سلامت ، ایمنی وبهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها
۷. بررسی وسایل حفاظت فردی مناسب برای گروه اولی شاغلین پسماندها
۸. تدارک وسایل حفاظت فردی مناسب برای گروه اولی شاغلین پسماندها
۹. تنظیم برنامه نظارت بر استفاده ونگهداری وسایل حفاظت فردی مناسب برای گروه اولی شاغلین پسماندها واجرای آن
۱۰. تنظیم واجرای برنامه معاینات کارگری گروه اولی شاغلین پسماندها
۱۱. برنامه ریزی واجرای برنامه نمونه برداری وسنجش عوامل زیان‌آور تهدید کننده سلامت وایمنی گروه اولی شاغلین پسماندها
۱۲. تنظیم برنامه حفاظت شاغلین در مرحله پاکسازی محل ضایعات واجرای آن
۱۳. تنظیم برنامه حفاظت شاغلین در مرحله آلودگی زدایی واجرای آن
۱٤. در صورت وجود پسماندهای مخاطره آمیز تدوین برنامه واکنش در شرایط اضطرار واجرای آن
۱۵. تدوین برنامه سلامت ، ایمنی کار در فضاهای بسته (مخازن ) واجرای آن
۱٦. تدوین روشهای حفاظت شاغلین در برنامه ایجاد موانع جهت جلوگیری از گسترش آلودگی واجرای آن
۱۷. تدوین برنامه ارزشیابی برنامه سلامت ، ایمنی وبهداشت عوامل اجرایی وتعیین‌اثربخشی‌برنامه


http://vch.qums.ac.ir

| ردیف | عنوان فعالیت | مسئول اجرا | مکان اجرا | زمانبندی اجرای فعالیت | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | مهر | آبان | آذر | آذر | دی | بهمن | اسفند |
| ۱ | تعیین مسئولیتها در رابطه با سلامت ، ایمنی وبهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها | | | | | | | | | |
| ۲ | تدوین برنامه عملیاتی سلامت ، ایمنی وبهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها | | | | | | | | | |
| ۳ | شناسایی وتعیین احتمال خطر برای سلامت ، ایمنی وبهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها | | | | | | | | | |
| ۴ | تنظیم برنامه آموزشی سلامت ، ایمنی وبهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها | | | | | | | | | |
| ۵ | برگزاری دوره آموزشی- توجیهی سرپرستان ومسئولین در رابطه با سلامت ، ایمنی وبهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها | | | | | | | | | |
| ۶ | برگزاری دوره آموزشی- توجیهی عوامل اجرایی در رابطه با سلامت ، ایمنی وبهداشت گروه اولی شاغلین پسماندها | | | | | | | | | |

| ردیف | عنوان فعالیت | مسئول اجرا | مکان اجرا | زمانبندی اجرای فعالیت | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | مهر | آبان | آذر | آذر | دی | بهمن | اسفند |
| ۷ | بررسی وسایل حفاظت فردی مناسب برای گروه اولی شاغلین پسماندها | | | | | | | | | |
| ۸ | تدارک وسایل حفاظت فردی مناسب برای گروه اولی شاغلین پسماندها | | | | | | | | | |
| ۹ | تنظیم برنامه نظارت بر استفاده ونگهداری وسایل حفاظت فردی مناسب برای گروه اولی شاغلین پسماندها واجرای آن | | | | | | | | | |
| ۱۰ | تنظیم واجرای برنامه معاینات کارگری گروه اولی شاغلین پسماندها | | | | | | | | | |
| ۱۱ | برنامه‌ریزی واجرای برنامه نمونه برداری وسنجش عوامل زیان آور تهدید کننده سلامت وایمنی گروه اولی شاغلین پسماندها | | | | | | | | | |

| ردیف | عنوان فعالیت | مسئول اجرا | مکان اجرا | زمانبندی اجرای فعالیت | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | مهر | آبان | آذر | آذر | دی | بهمن | اسفند |
| ۱۲ | تنظیم برنامه حفاظت شاغلین در مرحله پاکسازی محل ضایعات واجرای آن | | | | | | | | | |
| ۱۳ | تنظیم برنامه حفاظت شاغلین در مرحله آلودگی زدایی واجرای آن | | | | | | | | | |
| ۱۴ | در صورت وجود پسماندهای مخاطره آمیز تدوین برنامه واکنش در شرایط اضطرار واجرای آن | | | | | | | | | |
| ۱۵ | تدوین برنامه سلامت ، ایمنی کار در فضاهای بسته (مخازن ) واجرای آن | | | | | | | | | |
| ۱۶ | تدوین‌روشهای حفاظت شاغلین دربرنامه‌ایجادموانع‌جهت‌جلوگیری از گسترش آلودگی واجرای آن | | | | | | | | | |
| ۱۷ | تدوین برنامه ارزشیابی برنامه سلامت ، ایمنی وبهداشت عوامل اجرایی وتعیین اثربخشی برنامه | | | | | | | | | |